

се декларираат като такива, а всички които са такива според околното население, според начина на живот, културните особености и т.н. Данните от това преброяване, завършено през 1980 г., посочват един значително по-различен брой от официално обявения – 523 519 цигани (Марушиакова, Попов, 1993). Практиката на необявените “тайни” преброявания на населението (и специално на ромите) чрез органите на МВР продължава и по-късно. Последното такова преброяване е от януари 1989 г. за нуждите на възродителния процес, на което се отчита брой от 576 927 роми (или 6,45% от населението на България), като в забележка е отбелязано, че повече от половината роми се турчелят (т.е. са с преферирано турско етническо самосъзнание) (Марушиакова, Попов, 1993). Подобно преброяване на ромите по линията на МВР (регионалните дирекции, съответстващи на бившите окръзи) е проведено през май 1992 г., което обаче е непълно и според което в България ромите наброяват 550 хил. г.

Марушиакова, Попов (1993) обръщат внимание на различните методи на извършване на тези преброявания. Докато при преброяванията по линия на МВР се разчита главно на “външни” преценки (сведенията са предоставени от органи на МВР, използващи помощта на определен кръг сътрудници), то при общонационалните преброявания всеки сам трябва да декларира своята етническа принадлежност. Специално при ромите обаче последната форма разкрива цяла съвкупност от нови проблеми, свързани със сложната йерархична структура на етническото самосъзнание и широкото разпространение на феномена “преферирано етническо самосъзнание” (публично деклариране на друга нециганска етническа принадлежност). Не на последно място те посочват и неудачността на редица статистико-социологически методи при изследването на тази етническа общност (или поне на определен кръг от въпроси, свързани с нея). Според Марушиакова, Попов (1993) общата цифра за броя на циганите в България и при преброяванията от 1965, 1975 и 1992 г. е занижена, а преценката на МВР при преброяването от 1989 г., “че повече от половината от циганите в България се турчелят”, е завишена. Въз основа на съпоставка на данните от тези преброявания (с всичките резерви към тях) с данните от някои общини, както и редица наблюдения и съображения, по преценка на авторите броят на лицата от цигански произход в България може да се определи най-общо и ориентируващо на 800 000, което прави България страна с относително най-висок дял на циганското население. Според Liegeois (1994) минималният брой на ромите в България е 700 000, а максималният е 800 000. Отделен въпрос е колко от тях биха желали по едни или други причини да се декларират като цигани, но подобна ситуация е нещо обичайно за Източна Европа, което проличава и при преброяването на населението в Чехия, Словакия и Румъния.

При преброяването през 2001 г. се отчита ръст на ромското население от 2% средногодишно. Това нарастване се дължи да намалената емиграционна подвижност на ромите през периода 1992-2001 г. и на